

PŘIJATÉ TEXTY

P10_TA(2026)0014

Lidská práva a demokracie ve světě a politika Evropské unie v této oblasti - výroční zpráva za rok 2025

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 21. ledna 2026 o lidských právech a demokracii ve světě a o politice Evropské unie v této oblasti - výroční zpráva za rok 2025 (2025/2166(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie,
- s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech,
- s ohledem na články 2, 3, 8, 21, 23 a 36 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“),
- s ohledem na články 17 a 207 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“),
- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv a další příslušné smlouvy a nástroje OSN týkající se lidských práv,
- s ohledem na Úmluvu OSN o zabránění a trestání zločinu genocidia přijatou dne 9. prosince 1948,
- s ohledem na Ženevskou úmluvu o zacházení s válečnými zajatci přijatou dne 12. srpna 1949,
- s ohledem na Úmluvu OSN proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání ze dne 10. prosince 1984 a opční protokol k této úmluvě přijatý dne 18. prosince 2002,
- s ohledem na Deklaraci OSN o právech původních obyvatel, kterou přijalo Valné shromáždění OSN dne 13. září 2007,
- s ohledem na Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením ze dne 12. prosince 2006 a opční protokol k této úmluvě přijatý dne 13. prosince 2006,

- s ohledem na Deklaraci o odstranění všech forem nesnášenlivosti a diskriminace založených na náboženství nebo víře, vyhlášenou rezolucí Valného shromáždění OSN č. 36/55 ze dne 25. listopadu 1981,
- s ohledem na Deklaraci OSN o právech příslušníků národnostních, etnických, náboženských a jazykových menšin ze dne 18. prosince 1992,
- s ohledem na Úmluvu OSN o právech dítěte ze dne 20. listopadu 1989 a na dva opční protokoly k této úmluvě, které byly přijaty dne 25. května 2000,
- s ohledem na protokoly č. 6 a 13 k Úmluvě Rady Evropy o ochraně lidských práv a základních svobod ze dne 28. dubna 1983 týkající se zrušení trestu smrti,
- s ohledem na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech,
- s ohledem na závěry Rady ze dne 27. ledna 2025 o prioritách EU v rámci fór OSN pro lidská práva v roce 2025,
- s ohledem na Akční plán EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024, který Rada přijala dne 17. listopadu 2020, a na jeho přezkum v polovině období ze dne 9. června 2023,
- s ohledem na nařízení Rady (EU) 2020/1998 ze dne 7. prosince 2020 o omezujících opatřeních proti závažnému porušování a zneužívání lidských práv¹,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/947 ze dne 9. června 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa, mění a zrušuje rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 466/2014/EU a zrušují nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1601 a nařízení Rady (ES, Euratom) č. 480/2009²,
- s ohledem na Strategii EU pro práva dítěte (COM(2021)0142),
- s ohledem na obecné zásady EU pro prosazování a ochranu svobody náboženského vyznání nebo přesvědčení,
- s ohledem na obecné zásady EU týkající se svobody projevu online a offline, které přijala Rada dne 12. května 2014,
- s ohledem na revidované obecné zásady politiky EU vůči třetím zemím týkající se mučení a jiného krutého, nelidského či ponižujícího

¹ Úř. věst. L 410 I, 7.12.2020, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/1998/oj>.

² Úř. věst. L 209, 14.6.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>.

zacházení nebo trestání, jež přijala Rada dne 16. září 2019,

- s ohledem na revidované obecné zásady EU týkající se dětí a ozbrojených konfliktů, které přijala Rada dne 24. června 2024,
- s ohledem na společný návrh nařízení Rady o omezujících opatřeních proti závažným korupčním činům (JOIN(2023)0013), který předložila Komise a vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku dne 3. května 2023,
- s ohledem na obecné zásady EU na podporu dodržování mezinárodního humanitárního práva,
- s ohledem na Římský statut Mezinárodního trestního soudu ze dne 17. července 1998,
- s ohledem na své usnesení ze dne 15. ledna 2019 o pokynech EU a mandátu zvláštního vyslance EU pro prosazování svobody náboženského vyznání nebo přesvědčení mimo EU³,
- s ohledem na své usnesení ze dne 8. července 2021 o globálním režimu sankcí EU v oblasti lidských práv (Magnitského zákon EU)⁴,
- s ohledem na závěry Rady ze dne 27. května 2024 o sladění Akčního plánu EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024 s víceletým finančním rámcem na období 2021–2027,
- s ohledem na Akční plán EU pro rovnost žen a mužů a posílení postavení žen v rámci vnější činnosti EU na období 2021–2025 (GAP III),
- s ohledem na obecné zásady EU týkající se ochránců lidských práv, které přijala Rada dne 14. června 2004,
- s ohledem na výroční zprávu EU o lidských právech a demokracii ve světě za rok 2024,
- s ohledem na Sacharovovu cenu za svobodu myšlení, která byla v roce 2025 udělena běloruskému novináři Andrzejowi Poczobutovi a gruzínské novinářce Mzii Amaglobeliové,
- s ohledem na své usnesení ze dne 2. dubna 2025 o lidských právech a demokracii ve světě a o politice Evropské unie v této oblasti – výroční zpráva za rok 2024⁵ a na svá předchozí usnesení k předešlým výročním zprávám,
- s ohledem na svá usnesení týkající se porušování lidských práv,

³ Úř. věst. C 411, 27.11.2020, s. 30.

⁴ Úř. věst. C 99, 1.3.2022, s. 152.

⁵ Úř. věst. C, C/2025/4390, 9.9.2025,
ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/4390/oj>.

demokracie a právního státu (tzv. naléhavá usnesení), která byla přijata podle článku 150 jednacího řádu, a zejména na takováto usnesení přijatá v roce 2025,

- s ohledem na článek 55 jednacího řádu,
 - s ohledem na stanovisko Výboru pro práva žen a rovnost pohlaví,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A10-0262/2025),
- A. vzhledem k tomu, že EU je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, jak je stanoveno v článku 2 a 21 Smlouvy o EU; vzhledem k tomu, že činnost EU na celém světě by se měla řídit univerzálností a nedělitelností lidských práv a skutečností, že ústředním prvkem vnější činnosti EU je účinná ochrana a obrana lidských práv a demokracie;
- B. vzhledem k tomu, že klíčem k dosažení účinné a důvěryhodné politiky EU v oblasti lidských práv a k obraně a podpoře svobody a demokracie je soulad a ucelenost vnitřních a vnějších politik EU;
- C. vzhledem k tomu, že nejvhodnějším prostředkem k zaručení toho, aby všichni lidé mohli požívat svých lidských a základních práv, jsou demokratické systémy; vzhledem k tomu, že demokratický svět, jímž se rozumí vyspělé demokratické systémy, je celkově bezpečnějším světem díky významným kontrolním mechanismům, které zabráňují nepředvídatelnému chování autokracií v mezinárodním kontextu; vzhledem k tomu, že dnes žije v liberálních demokraciích pouze 29 % světové populace, což je prudký pokles oproti 52 % v roce 2009; vzhledem k tomu, že nárůst autoritářství, neliberalismu a populismu ohrožuje celosvětový řád založený na pravidlech, ochranu a prosazování lidských práv ve světě a také hodnoty a zásady, na nichž je EU založena; vzhledem k tomu, že na vzestupu jsou také terorismus a extremismus, jež tyto hodnoty a zásady rovněž ohrožují;
- D. vzhledem k tomu, že EU zcela podporuje a pevně věří v multilateralismus, globální řád založený na pravidlech a soubor univerzálních hodnot, zásad a norem, kterými se řídí členské státy OSN a k jejichž dodržování v souladu s Chartou OSN se zavázaly;
- E. vzhledem k tomu, že potlačování rovnosti žen a mužů a základních práv, včetně práv žen, a nárůst rétoriky namířené proti osobám LGBTIQ+ ve světě oslabují práva nejzranitelnějších osob;
- F. vzhledem k tomu, že zneužívání technologií digitálního dohledu a umělé inteligence stále více ohrožuje soukromí, svobodu projevu a obránce lidských práv;
- G. vzhledem k tomu, že legitimita mezinárodního řádu založeného na pravidlech, který EU neochvějně podporuje a o jehož zachování

usiluje, závisí na dodržování příkazů mezinárodních orgánů, jako jsou rezoluce a příkazy Rady bezpečnosti OSN a rozhodnutí vydaná Mezinárodním soudním dvorem a Mezinárodním trestním soudem; vzhledem k tomu, že v nově vznikajících a probíhajících konfliktních situacích je dodržování těchto příkazů a rozhodnutí, jakož i obecné dodržování ustanovení mezinárodního práva, lidskoprávních norem a mezinárodního humanitárního práva zcela bezprecedentně a stále více ohroženo; vzhledem k tomu, že autoritářské a neliberální režimy narušují využívání multilaterálních fór k prosazování reakční agendy, která lidská práva a mnohostranný řád založený na pravidlech zpochybňuje; vzhledem k tomu, že diskreditace multilaterálních organizací a útoky na ně mají závažné důsledky, neboť mj. podporují kulturu beztrestnosti; vzhledem k tomu, že mezinárodní instituce, jejich představitelé a ti, kteří s nimi spolupracují, jsou stále častějším terčem útoků a hrozeb; vzhledem k tomu, že mezinárodní společenství, včetně EU, nese odpovědnost za dodržování mezinárodního řádu založeného na pravidlech, a to prosazováním jejich všeobecného dodržování, mimo jiné i ze strany svých partnerů;

- H. vzhledem k tomu, že v důsledku masivních škrtů v mezinárodním financování podpory lidských práv, demokracie a nezávislých sdělovacích prostředků se EU stala jedním z posledních významných globálních aktérů v této oblasti;
- I. vzhledem k tomu, že OSN čelí v důsledku ukončení mezinárodní finanční podpory velmi znepokojivé a zoufalé finanční situaci, kdy došlo k redukci počtu zaměstnanců o 20 % a snížení jejího souhrnného rozpočtu o 500 milionů USD, spolu s dalšími významnými škrtů týkajícími se jejích mírových, humanitárních a zdravotnických agentur;
- J. vzhledem k tomu, že platnost Akčního plánu EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024 byla prodloužena do roku 2027 a že je nutné vedle nového víceletého finančního rámce (VFR) začít pracovat na přípravě vylepšeného plánu na období 2028–2034, který by měl řešit nové výzvy, jimž svět čelí; vzhledem k tomu, že v návrhu revidované struktury nového VFR chybí speciální program a vyhrazené rozpočtové prostředky na lidská práva, demokracii a právní stát, což vyvolává obavy ohledně podfinancování, nedostatečné předvídatelnosti a oslabení tematických priorit;
- K. vzhledem k tomu, že obránci lidských práv, včetně obránců práv žen, a organizace občanské společnosti jsou zásadně důležitými spojenci v úsilí EU o ochranu lidských práv, demokracie a právního státu a pokrok v těchto oblastech; vzhledem k tomu, že vlády i nestátní subjekty na celém světě dále omezují občanský prostor tím, že stále více cenzurují, umlčují a šikanují mimo jiné obránce lidských práv a organizace občanské společnosti, novináře, náboženské komunity, vůdce opozice a další zranitelné skupiny při jejich činnosti, čím se občanský prostor dále smršťuje;

- L. vzhledem k tomu, že vlády na celém světě stále více cenzurují, umlčují a šikanují obránce lidských práv a organizace občanské společnosti při jejich činnosti; vzhledem k tomu, že takové jednání zahrnuje například podávání strategických žalob proti účasti veřejnosti, restriktivní vládní politiky, očerňující kampaně, diskriminaci a zastrašování nebo násilí, včetně mimosoudních poprav, únosů, svévolného zatýkání a zadržování; vzhledem k tomu, že útoky na obránce lidských práv se stále častěji zaměřují i na jejich rodiny a komunity;
- M. vzhledem k tomu, že pronásledování náboženských menšin představuje porušení svobody náboženského vyznání nebo přesvědčení, jednoho ze základních práv zakotvených v Listině základních práv Evropské unie a v mezinárodním právu;
- N. vzhledem k tomu, že křesťanské komunity na Blízkém východě, které patří k nejstarším na světě, nadále čelí tvrdému pronásledování, diskriminaci, nucenému vysídlování a omezování svobody náboženského vyznání nebo přesvědčení;
- O. vzhledem k tomu, že směrnice (EU) 2024/1712⁶, kterou se mění směrnice 2011/36/EU⁷, rozšiřuje praktiky, jež představují obchodování s lidmi, o zneužívání náhradního mateřství, nucené sňatky a nezákonné osvojení;
- P. vzhledem k tomu, že Istanbulská úmluva, k níž EU nedávno přistoupila, přestože ji ratifikovaly pouze některé členské státy, prohlašuje, že ozbrojené konflikty vedou k opakovanému porušování lidských práv civilního obyvatelstva, zejména žen, které jsou oběťmi znásilnění a sexuálního násilí používaného jako válečné zbraně a které během konfliktů a po jejich skončení čelí nárůstu genderově podmíněného násilí, přičemž oběti nemají přístup ke spravedlnosti ani k odpovídající lékařské a psychologické podpoře; vzhledem k tomu, že tato úmluva definuje násilí páchané na ženách jako porušování lidských práv;
- Q. vzhledem k tomu, že genderová rovnost je základní hodnotou EU a lidská práva žen a dívek, včetně jejich sexuálních a reprodukčních práv, jsou po celém světě nadále porušována; vzhledem k tomu, že ženy čelí specifickým a nepřiměřeným dopadům konfliktů, změny klimatu a migrace, včetně zvýšeného rizika genderově podmíněného

⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1712 ze dne 13. června 2024, kterou se mění směrnice 2011/36/EU o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí (Úř. věst. L, 2024/1712, 24.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1712/oj>).

⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí (Úř. věst. L 101, 15.4.2011, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/36/oj>).

násilí, ekonomické marginalizace a překážek v přístupu ke zdrojům; vzhledem k tomu, že obránci lidských práv a organizace občanské společnosti zaměřující se na ženy mají stále menší prostor pro svou kriticky potřebnou činnost a čelí vyhrožování násilím, šikaně a zastrašování;

- R. vzhledem k tomu, že zásadní úlohu při prosazování lidských práv a budování demokratických a inkluzivních společností hrají organizace občanské společnosti zastupující osoby se zdravotním postižením a jejich rodiny; vzhledem k tomu, že osoby se zdravotním postižením, zejména ženy a dívky, čelí v kontextu konfliktů, migrace a obchodování s lidmi diskriminaci z důvodu příslušnosti ke dvěma či více skupinám, a vzhledem k tomu, že vnější činnost EU musí zajistit jejich plné začlenění a rovný přístup v souladu s Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením;
- S. vzhledem k tomu, že klimatická krize představuje hrozbu pro lidstvo jako celek a je ve své podstatě krizí lidských práv – ohrožuje práva na život, potraviny, vodu a hygienu, zdraví, kulturu a další práva ve všech oblastech světa, jak uznává Mezivládní panel pro změnu klimatu (IPCC) a Rada OSN pro lidská práva;
- T. vzhledem k tomu, že podpora demokracie je ústředním prvkem vnější činnosti EU, přičemž jedním z klíčových nástrojů, jež má EU k dispozici, jsou volební pozorovatelské mise;
- U. vzhledem k tomu, že v roce 2024 přišla k volbám více než polovina světové populace a mnohé z těchto voleb byly poznamenány manipulacemi, dezinformacemi a pokusy o zasahování prováděnými uvnitř nebo vně země; vzhledem k tomu, že podobný vývoj je pozorován i v roce 2025;
- V. vzhledem k tomu, že světový index svobody tisku Reportérů bez hranic (RSF) pro rok 2025 odhaluje, že více než polovina světové populace žije v zemích, kde je situace v oblasti svobody tisku „velmi vážná“, přičemž celosvětově je nyní tato situace poprvé v historii indexu klasifikována jako „obtížná“; vzhledem k tomu, že ke dni 10. září 2025 Reportéři bez hranic ve svém barometru na rok 2025 uvádí, že v období od 1. ledna 2025 bylo zabito 51 novinářů a pracovníků sdělovacích prostředků, 527 jich bylo zadržováno, 25 drženo jako rukojmí a 142 pohřešováno;
- W. vzhledem k tomu, že minulý rok byl poznamenán dalším přibýváním zákonů o zahraničním vlivu a „zahraničních agentech“, a to i v zemích se statutem kandidátských zemí EU, jež jsou namířeny proti organizacím občanské společnosti a sdělovacím prostředkům a jež se snaží zabránit jim v získání finanční podpory ze zahraničí, mimo jiné z EU a jejích členských států, což přispívá k atmosféře strachu a autocenzury;
- X. vzhledem k tomu, že podle globální monitorovací zprávy UNESCO

o vzdělávání za rok 2025 je 272 milionům dětí a mladých lidí upřeno jejich základní právo na vzdělání, neboť nechodí do školy, což ve srovnání s posledním zveřejněným odhadem, který uváděl 251 milionů, představuje rozdíl 21 milionů, tedy značný nárůst; vzhledem k tomu, že dívky a ženy i nadále čelí nejen chudobě, ale také kulturním normám, genderové předpojatosti, dětským sňatkům a násilí, a to v důsledku oficiálních diskriminačních politik, které jim brání v přístupu ke vzdělání a na trh práce, přičemž podle organizace UNICEF každá třetí dívka z nejchudších domácností nebyla nikdy ve škole;

- Y. vzhledem k tomu, že globální režim sankcí EU v oblasti lidských práv (tzv. Magnitského zákon)⁸ přijatý v prosinci 2020 umožňuje EU zavádět omezující opatření vůči fyzickým osobám a subjektům odpovědným za závažné porušování lidských práv na celém světě; vzhledem k tomu, že některé členské státy EU přijaly vlastní vnitrostátní obdobu Magnitského zákona;
- Z. vzhledem k tomu, že nadnárodní represe jsou dobře zdokumentovaný jev, který se vyskytuje v celosvětovém kontextu zhoršování lidských práv, zmenšování občanského prostoru a rostoucího výskytu stále represivnějších a asertivnějších autoritářských režimů;
- AA. vzhledem k tomu, že pokud soudy nejsou nezávislé, narušuje to dělbu moci, oslabuje právní stát a přispívá k úpadku demokracie;
- AB. vzhledem k tomu, že území některých zemí, a to i v rámci EU, jsou nadále vojensky okupována zahraničními mocnostmi, což je v rozporu s mezinárodním právem a příslušnými rezolucemi Rady bezpečnosti OSN; vzhledem k tomu, že v okupovaných oblastech jsou stále porušována lidská práva, včetně vlastnických práv, svobody pohybu a vyznání, a je rovněž i nadále omezován přístup ke kulturnímu a náboženskému dědictví a jeho ochrana; vzhledem k tomu, že dosud nebyla vyřešena otázka pohřešovaných osob a práva rodin na pravdu a spravedlnost;

Sílicí hrozby a globální výzvy v oblasti lidských práv a demokracie

1. znovu potvrzuje své postoje vyjádřené ve výroční zprávě za rok 2024 ze dne 2. dubna 2025, pokud jde o univerzálnost a nedělitelnost lidských práv a ochranu přirozené důstojnosti všech lidských bytostí opírající se o hodnoty a zásady EU, jimiž se podle článku 21 SEU řídí činnost Unie na mezinárodní scéně; opakuje zejména své závěry týkající se práv žen, dětí, migrantů a uprchlíků, náboženských a etnických menšin a všech, kteří nadále čelí obzvláště zákeřnému

⁸ Rozhodnutí Rady (CFSP) 2020/1999 ze dne 7. prosince 2020 o omezujících opatřeních proti závažnému porušování a zneužívání lidských práv (Úř. věst. L 410 I, 7.12.2020, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2020/1999/oj>) a nařízení Rady (EU) 2020/1998 ze dne 7. prosince 2020.

porušování lidských práv na základě své rasy, etnického původu, náboženství, kasty, pohlaví, sexuality, zdravotního postižení nebo socioekonomického postavení, a znovu vyjadřuje znepokojení nad porušováním svobody myšlení, svědomí, náboženského vyznání, přesvědčení, projevu, svobody sdělovacích prostředků a práva na informace a na účast veřejnosti; opakuje, že rezolutně odmítá trest smrti;

2. trvá na tom, že základním kamenem vnější politiky EU musí být účinné dodržování lidských práv a základních svobod a jejich ochrana; vyzývá k tomu, aby EU nadále rozvíjela komplexní soubor nástrojů k posílení lidských práv a demokracie ve světě; vyzývá EU a její členské státy, aby šly i nadále příkladem a v souladu se svými hodnotami prosazovaly a striktně dodržovaly lidská práva a mezinárodní spravedlnost;

Úpadek demokracie

3. odsuzuje celosvětové zhoršování stavu lidských práv a zřetelně zrychlující se trend porušování lidských práv a úpadku demokracie ve světě, například porušování práv žen, poprav, mimosoudní zabití, svévolné zatýkání a zadržování, mučení a špatné zacházení, genderově podmíněné násilí nebo zásahy proti občanské společnosti, politickým oponentům, marginalizovaným a zranitelným skupinám, včetně dětí a starších osob, migrantů, uprchlíků a žadatelů o azyl a etnických a náboženských menšin;
4. zdůrazňuje, že EU musí být plně připravena čelit vzestupu autoritářství, totalitarismu a populismu, stejně jako stále rozsáhlejšímu porušování zásad univerzality lidských práv, demokracie a mezinárodního humanitárního práva; konstatuje, že v autoritářských, totalitních a neliberálních režimech je útočeno na právo účastnit se svobodných a spravedlivých voleb; vyjadřuje politování nad tím, že v řadě vyspělých demokracií se stále častěji objevují překážky bránící plnému požívání těchto práv; zdůrazňuje, že výše uvedené režimy pořádají pro forma volby s cílem legitimizovat svou moc, neboť nevytvářejí podmínky pro skutečnou politickou soutěž, legitimitu a pluralitu;
5. zdůrazňuje, že je důležité poskytovat dívkám kvalitní vzdělání a zajistit jim rovné příležitosti, což je základním předpokladem pro zlepšení jejich postavení v dospělosti a plné uplatňování jejich práv; poukazuje na to, že investice do vzdělávání dívek v celosvětovém měřítku přinášejí společností pozitivní výsledky pro příští generace; opakuje, že v EU i ve světě je nutná komplexní, věku přiměřená sexuální a vztahová výchova založená na faktech, aby byly vymýceny genderové stereotypy a škodlivé společenské normy, které vedou k nerovnostem;
6. zdůrazňuje, že je nezbytně nutné chránit práva těhotných žen a

zajistit jim komplexní podporu v oblasti zdraví, bezpečnosti a důstojnosti;

7. zdůrazňuje, že je důležité bojovat proti všem formám sexuálního vykořisťování žen, včetně obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování; poukazuje na to, že je třeba předcházet legalizaci a normalizaci prostituce, která může posilovat vykořisťování, zneužívání a organizovanou trestnou činnost, a bojovat proti ní; vyzývá k přijetí účinných opatření zaměřených na prevenci, ochranu a podporu obětí a na stíhání osob, které mají prospěch ze sexuálního vykořisťování;
8. opakuje, že jedním z nejrozšířenějších případů porušování lidských práv zůstává znásilnění, a připomíná, že znásilnění, jež je dáno absencí souhlasu, musí být podle práva EU v souladu se stávajícím právním základem považováno za trestný čin; co nejdůrazněji odsuzuje používání znásilnění a dalších forem sexuálního násilí jako válečné zbraně sloužící k terorizování civilního obyvatelstva, potlačování odporu a ničení komunit; připomíná, že tyto činy mohou podle mezinárodního práva představovat válečné zločiny, zločiny proti lidskosti nebo činy přispívající ke genocidě;
9. vyzývá EU a globální aktéry, aby odsoudili praktiky, jako je mrzačení ženských pohlavních orgánů, nucené sňatky a sňatky nezletilých, násilí a vraždy páchané „ze cti“; vyzývá k rozhodným opatřením v EU i ve světě k předcházení obchodování s ženami a dívkami a k podpoře obětí sexuálního a genderově podmíněného násilí;
10. zdůrazňuje, že k trendu úpadku demokracie přispívají kybernetické útoky, dezinformace a zavádějící informace, jež jsou často zneužívány jako nástroj zahraničního vměšování, a to i v období voleb; zdůrazňuje kritický význam důvěryhodných, nezávislých a různorodých zdrojů informací a kvalitní žurnalistiky nejen pro transparentnost a odpovědnost, ale také pro odolnost demokratických institucí a informovanou účast občanů na veřejném životě; je proto hluboce znepokojen skutečností, že nezávislé sdělovací prostředky čelí stále častěji vícerozměrným výzvám, včetně rostoucího počtu útoků na novináře a snižování dostupných finančních prostředků; opakuje, že svoboda projevu je lidským právem a má zásadní význam pro rozvoj pluralistické a demokratické společnosti; odsuzuje narůstající cenzuru, umlčování a šikanu novinářů, obránců lidských práv a organizací občanské společnosti při jejich práci prostřednictvím uplatňování tzv. zákonů o zahraničních agentech, jakož i dalších legislativních a nelegislativních opatření přijímaných autoritářskými a neliberálními režimy; konstatuje, že takové jednání zahrnuje například strategické žaloby proti účasti veřejnosti, restriktivní vládní politiky, nadnárodní represe, očerňující kampaně, diskriminaci, zastrašování, svévolné zadržování či násilí a má dlouhodobé dopady na kariéru a bezpečnost dotčených osob;

vyzdvihuje v této souvislosti úlohu, kterou v mediálním prostředí plní ověřovatelé faktů, díky nimž může veřejnost důvěřovat informacím, které dostává;

11. zdůrazňuje zásadní úlohu, kterou občanská společnost hraje v dobře fungující demokracii; je mimořádně znepokojen pokračujícím omezováním prostoru pro občanskou společnost a rostoucími hrozbami pro práci obránců lidských práv a členů organizací občanské společnosti, jakož i pro jejich rodiny, komunity a právníky, a zejména jej znepokojují stále sofistikovanější prostředky používané k jejich pronásledování; důrazně odsuzuje jejich svévolné zadržování a zabíjení; vyjadřuje hluboké politování nad opatřeními, která vlády po celém světě přijímají s cílem zúžit občanský prostor, jako je zavádění legislativy zaměřené na omezení financování nevládních organizací, včetně financování ze zahraničních zdrojů, přijetí tzv. zákonů o zahraničních agentech a zneužívání protiteroristických nebo protikorupčních zákonů za účelem omezení svobody shromažďování a potírání obránců lidských práv; odsuzuje tvrdé zákroky proti pokojným demonstrantům, jakož i protestům a organizacím vedeným mladými lidmi a studenty po celém světě, při kterých dochází k případům mučení a špatného zacházení, jež vedou k úmrtím a dalším závažným porušením práv;
12. odsuzuje bránění nezávislé účasti občanské společnosti na multilaterálních fórech, například prostřednictvím účelového využívání nevládních organizací blízkých vládě, zastrašování a odvetných opatření;
13. vyzdvihuje klíčovou práci obránců lidských práv při prosazování lidských práv; vyjadřuje však hluboké politování nad tím, že jsou stále častěji vystaveni útokům; odsuzuje beztrestnost, s níž se pachatelé dopouštějí protiprávního jednání vůči obráncům lidských práv, a to jak ve veřejné, tak v soukromé sféře; upozorňuje na zvláštní hrozby, jimž čelí obrádkyně lidských práv, a na skutečnost, že v souvislosti s těmito činy není vyvozována dostatečná odpovědnost; bere na vědomí větší propracovanost metod, které jsou používány k jejich pronásledování v jejich zemích i mimo ně a které mimo jiné využívají různé formy nadnárodních represí a hrozby, včetně finančního nátlaku, sledování, zastrašování, digitálního obtěžování a politicky motivovaného zadržování disidentů a aktivistů v zahraničí;
14. zdůrazňuje, že autokratické a neliberální režimy stále častěji nezákonně využívají mezinárodních právních předpisů v oblasti financí a kybernetické bezpečnosti, jako jsou právní předpisy pro boj proti praní peněz a financování terorismu nebo standardy Finančního akčního výboru, k postihu osob vyjadřujících nesouhlasné názory a k získávání údajů o jejich chování, a to i na území EU;
15. poukazuje na to, že v případě války a nuceného vysídlení jsou

obzvláště zranitelné osoby LGBTIQ+, které čelí pronásledování a násilí; vyzývá Komisi a Evropskou službu pro vnější činnost (ESVČ), aby zajistily, aby vnější pomoc EU v těchto situacích zahrnovala ochranná a bezpečnostní opatření;

16. zdůrazňuje, že během konfliktů a nuceného vysídlení připadá zátěž spojená s péčí neúměrně na ženy a dívky, což omezuje jejich přístup ke vzdělání a zaměstnání a politickou účast; žádá, aby humanitární pomoc EU zahrnovala opatření na podporu pečovatелů;
17. domnívá se, že používání nových a vznikajících technologií, jako je umělá inteligence, má sice potenciál výrazně zlepšit blahobyt lidstva, ale jejich neomezené nebo nerozvážené uplatňování zároveň představuje vážné ohrožení demokracie a lidských práv, a to i s přihlédnutím k tomu, že tato transformace může být prováděna na základě zkreslených údajů a řízena algoritmy, které často posilují diskriminaci; odsuzuje, že autoritářské režimy stále častěji využívají jako mocné donucovací prostředky technologie rozpoznávání obličeje, masové digitální sledování, deepfakes a dezinformační kampaně, cenzuru online obsahu a potlačování informací, kybernetické útoky, úniky dat, státem podporované online vlivové operace a v rostoucí míře i zablokování internetu; zdůrazňuje, že autoritářské režimy často využívají zablokování internetu k umlčení politického disentu a omezování politické svobody; konstatuje, že v případě neexistence spolehlivých minimálních záruk v oblasti lidských práv hrozí vývoz relevantních technologií do autokratických systémů, což také usnadňuje porušování lidských práv v jiných zemích;
18. odsuzuje vlnu odporu v různých částech světa proti genderové rovnosti a právům žen a osob LGBTIQ+; zdůrazňuje, že tyto trendy ohrožují základní zásady zakotvené ve Smlouvě o Evropské unii;
19. odsuzuje co nejdůrazněji rostoucí útoky na sexuální a reprodukční zdraví a práva na celém světě; znovu potvrzuje, že odpírání kvalitních komplexních služeb v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví včetně bezpečných a zákonných potratů je jednou z forem genderově podmíněného násilí;
20. opakuje své znepokojení nad porušováním práva na svobodu myšlení, svědomí, náboženského vyznání a přesvědčení a nad celosvětovým nárůstem nesnášenlivosti vůči místním náboženským aktérům a komunitám; odsuzuje politickou instrumentalizaci náboženské identity a vylučování náboženských menšin, a to i z účasti na politickém životě, jakož i útoky na kulturní a historické památky; zdůrazňuje, že svoboda zvolit si náboženské vyznání nebo přesvědčení je lidským právem, které nelze trestat; odsuzuje proto existenci a uplatňování tzv. zákonů o odpadlictví a rouhání, které vedou k tvrdým trestům, ponižujícímu zacházení, a v některých případech dokonce k trestu smrti;

21. odsuzuje praxi komerčního náhradního mateřství, která může zahrnovat reprodukční vykořisťování a využívání ženského těla k finančnímu nebo jinému zisku, zejména v případě zvláště zranitelných žen v zemích mimo EU; vyzývá Komisi, aby přijala opatření na podporu vypořádání se s touto praxí;

Multilateralismus

22. vyjadřuje hluboké znepokojení nad přetrvávající celosvětovou krizí odpovědnosti a vyzdvihuje pokračující boj za ukončení beztrestnosti porušování základních mezinárodních lidských práv a humanitárního práva v konfliktech po celém světě; znovu potvrzuje zásadní význam neutrality a klíčovou úlohu humanitární pomoci ve všech konfliktech a krizových situacích; upozorňuje na závažné důsledky подрývání činnosti multilaterálních organizací, včetně OSN, a útoků na ně, jež s sebou nesou riziko posilování kultury beztrestnosti a oslabování důvěry v systém OSN i jeho efektivnosti; vyzývá EU, aby bránila mezinárodní právní rámec a zavedla důrazná opatření, která zajistí dodržování těchto právních předpisů; je hluboce znepokojen skutečností, že činnost multilaterálních institucí v oblasti lidských práv a multilaterální řád založený na pravidlech čelí bezprecedentním hrozbám a útokům; hluboce lituje rozhodnutí některých zemí vystoupit z Rady OSN pro lidská práva a jejich prohlášení, že se nebudou účastnit všeobecného pravidelného přezkumu; odsuzuje neustálé pokusy o oslabení a diskreditaci OSN, jejího generálního tajemníka, jejích zvláštních zpravodajů a jejích agentur, včetně těch poskytujících humanitární pomoc, jakož i útoky na mírové mise;
23. opakuje, že je třeba, aby EU a její členské státy vystupovaly v OSN a na dalších multilaterálních fórech jednotně s cílem účinně na těchto fórech řešit globální výzvy v oblasti lidských práv a demokracie a aby se zasazovaly o co nejdůraznější formulace v souladu s mezinárodními standardy v oblasti lidských práv; zdůrazňuje, že do struktury současného multilaterálního řádu musí být plně začleněni globální aktéři, kteří se zaměřují na demokracii a lidská práva, jako je EU; vyzývá proto EU a její členské státy, aby usilovaly o to, aby EU měla na multilaterálních fórech, zejména v Radě bezpečnosti OSN, kromě stávajících míst pro členské státy i své stálé místo;
24. vyjadřuje hluboké znepokojení nad eskalací útoků na mezinárodní řád založený na pravidlech ze strany autoritářských, totalitních a neliberálních režimů, zejména prostřednictvím nevyprovokované a neodůvodněné agrese proti pokojným sousedním zemím, jakož i kroků zaměřených na oslabení efektivního fungování orgánů Organizace spojených národů, včetně zneužívání práva veta v Radě bezpečnosti OSN;

25. vyzývá členské státy a podobně smýšlející partnery, aby vypracovali důkladnou strategii, zintenzivnili své úsilí o potlačení této znepokojivé eskalace a vyslali těmto organizacím jednotný a jasný signál o podpoře, pokud se stanou terčem útoků nebo hrozeb; domnívá se, že OSN, její orgány a další multilaterální organizace je třeba reformovat, aby mohly na tyto rostoucí výzvy a hrozby účinně reagovat;
26. konstatuje, že tento odklon od multilaterálního přístupu k celosvětovému řádu nejenže ohrožuje účinné řešení současných krizí, ale zvyšuje i pravděpodobnost, že propuknou krize nové; zdůrazňuje, že multilaterální systém, jehož jádrem je OSN a další multilaterální fóra, zůstává nejúčinnějším způsobem, jak dosáhnout pokroku v úsilí o mír, bezpečnost a dodržování lidských práv a jak spravedlivě, udržitelně a zásadově řešit globální problémy; oceňuje úlohu OSN, pokud jde o prosazování lidských práv, řešení konfliktů a globální správu, zejména v oblastech konfliktu;
27. zdůrazňuje, že rostoucí neúcta k mezinárodnímu právu a politizace debat o mezinárodních soudních institucích, jako je Mezinárodní soudní dvůr a Mezinárodní trestní soud, představují existenční hrozbu pro celosvětový řád založený na pravidlech; vyjadřuje hluboké znepokojení nad rostoucím znevažováním mezinárodního humanitárního práva a práva v oblasti lidských práv a nad polarizací postojů, které se jich týkají; vyjadřuje hluboké politování nad bezprecedentními hrozbami, jimž čelí Mezinárodní trestní soud, zejména v důsledku uvalení sankcí na jeho soudce a zaměstnance; připomíná, že mezinárodní právo a příslušné nezávislé právní orgány mají zásadní význam pro prosazování mezinárodní spravedlnosti, zajištění odpovědnosti a boj proti beztrestnosti, což jsou nezbytné předpoklady jakéhokoli procesu usmíření a trvalého míru;
28. zdůrazňuje, že všechny členské státy EU jsou jakožto smluvní strany Římského statutu právně zavázány k výkonu zatýkacích rozkazů Mezinárodního trestního soudu a jakékoli rozhodnutí tyto závazky ignorovat nebo vystoupit z Mezinárodního trestního soudu porušuje *acquis* EU a podkopává mezinárodní řád založený na pravidlech;
29. znovu opakuje, že EU důrazně podporuje Evropský soud pro lidská práva; naléhavě vyzývá všechny signatářské státy Evropské úmluvy o lidských právech, aby se rozsudky soudu plně řídily;
30. se znepokojením konstatuje, že se některé země opakovaně pokoušejí zavést v Radě pro lidská práva terminologii a pojmy, které v konečném důsledku vedou k relativizaci odpovědnosti; vyzývá EU a její členské státy, aby zajistily systematické odmítání takovýchto formulací;
31. vyjadřuje vážné znepokojení nad situací v oblasti lidských práv na nelegálně okupovaných územích, a to i na území EU, a ve vleklých

konfliktech i v četných zamrzlých a neviditelných konfliktech a žádá, aby byla přijata účinná opatření s cílem zabránit závažnému porušování lidských práv na daných územích;

Vyhodnocení souboru nástrojů EU na podporu a ochranu lidských práv a demokracie na celém světě

Akční plán EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2027

32. konstatuje, že časový rámec Akčního plánu EU pro lidská práva a demokracii je nyní sladěn s rozpočtovým cyklem EU, což by mělo pomoci zajistit financování priorit akčního plánu; připomíná však, že přezkumu v polovině období chyběla jasná kritéria hodnocení, a proto neposkytl jasné pokyny pro řešení nedostatků; domnívá se, že úplný přezkum Akčního plánu EU pro lidská práva a demokracii by neměl být dále odkládán a že by se mělo okamžitě začít pracovat na stanovení parametrů pro zdokonalený plán;
33. trvá na tom, že do přípravy nového akčního plánu musí být aktivně zapojen Parlament;
34. zdůrazňuje úlohu veřejné, parlamentní a kulturní diplomacie EU, jakož i mezinárodních kulturních vztahů při prosazování lidských práv a demokracie a vyzývá oddělení ESVČ pro strategickou komunikaci a strategický výhled, aby v tomto ohledu zvýšilo své úsilí, k čemuž by mu měly být poskytnuty odpovídající zdroje;

Financování vnější činnosti v oblasti lidských práv a demokracie – navrhovaný nástroj Globální Evropa v rámci VFR na období 2028–2034

35. vítá cíle související s lidskými právy a demokracií ve všech pilířích navrhovaného nástroje Globální Evropa a navrhované navýšení finančních prostředků EU na vnější činnost, zejména s ohledem na dramatické škrtky ze strany jiných hlavních světových přispěvatelů, které mají přímý dopad na nejzranitelnější skupiny obyvatel; zdůrazňuje, že EU nemůže tuto mezeru zaplnit sama;
36. vyjadřuje však hluboké politování nad vypuštěním programu Globální Evropa pro lidská práva a demokracii coby stěžejního nástroje EU na podporu a ochranu lidských práv a demokracie ve světě a zdůrazňuje nezbytnost důsledného začleňování přístupu založeného na lidských právech do všech nástrojů vnější činnosti EU, aby byla zajištěna konzistentnost; hluboce také lituje, že nedošlo k ustavení zvláštního rozpočtu a vyčlenění prostředků; vyzdvihuje úlohu Parlamentu v procesu přípravy programů tohoto nástroje a vyzývá Komisi a ESVČ, aby včas sdílely veškeré relevantní informace, a Parlament tak mohl odpovídajícím způsobem plnit svou úlohu;
37. zdůrazňuje, že mají-li finanční prostředky účinně řešit globální výzvy a podporovat zranitelné skupiny obyvatel, jsou nutné jasné procentně vyjádřené cíle, vyčleněné rozpočtové položky a transparentní

sledování; připomíná zákaz přidělovat finanční prostředky EU na činnosti, které jsou v rozporu se základními hodnotami EU, např. na terorismus nebo extremismus;

38. vyjadřuje hluboké politování nad tím, že spolupráce se zeměmi mimo EU není transparentně a vymahatelně podmíněna dodržováním lidských práv a demokracie, neboť by se jednalo o účinný nástroj pro skutečné plnění závazku EU podporovat lidská práva po celém světě;

Zvláštní zástupce EU pro lidská práva

39. nadále považuje zvláštního zástupce EU pro lidská práva za zásadní hlas vnější politiky EU v oblasti lidských práv, který přispívá k jejímu zviditelnění a soudržnosti, přičemž úzce spolupracuje a koordinuje svou činnost se všemi orgány EU;

Zvláštní vyslanec EU pro podporu a ochranu svobody náboženského vyznání nebo přesvědčení mimo EU

40. bere na vědomí, že funkce zvláštního vyslance EU pro podporu svobody náboženského vyznání nebo přesvědčení mimo EU je již více než rok neobsazena; zdůrazňuje, že je třeba zajistit úzkou spolupráci se zvláštním zástupcem EU pro lidská práva a pracovní skupinou Rady pro lidská práva;

Obchodní a mezinárodní dohody EU se zeměmi mimo EU

41. vyzdvihuje zásadní úlohu mezinárodních dohod, včetně dohod o přidružení a obchodních dohod, a nástrojů, jako je všeobecný systém preferencí (GSP) a GSP+, pro postavení lidských práv a demokratických norem do centra zájmu vztahů EU se zeměmi mimo EU, pro podporu a sledování dodržování těchto norem a pro uplatňování podmínky dodržování lidských práv ve vnější politice EU; opětovně vyzývá k začlenění posouzení stavu lidských práv a zahrnutí spolehlivých doložek o lidských právech do příslušných dohod mezi EU a zeměmi mimo EU; zdůrazňuje, že je důležité řešit prostřednictvím těchto dohod nerovnost žen a mužů a prosazovat práva žen, mimo jiné podporou účasti žen v hospodářství a jejich ochranou před diskriminací a vykořisťováním;
42. trvá na tom, že práva původních obyvatel, jak jsou uvedena v Deklaraci OSN o právech původních obyvatel, musí být důsledně dodržována v rámci dohod EU, rozvojových projektů i korporátních činností, které mají dopad na jejich půdu nebo zdroje; zdůrazňuje význam prosazování práv původních obyvatel pro udržitelný rozvoj, opatření v oblasti klimatu a zachování biologické rozmanitosti;
43. připomíná, že podniky jsou povinny zajistit, aby se jejich činnost a dodavatelské řetězce nepodílely na porušování lidských práv; zdůrazňuje, že je třeba odstranit právní a regulační mezery, které by mohly být podniky využívány na úkor lidských práv a životního

prostředí; znovu vyjadřuje svou silnou podporu otevřené mezivládní pracovní skupině OSN pro nadnárodní korporace a ostatní podniky s ohledem na lidská práva a její práci na právně závazném nástroji týkajícím se podnikání a lidských práv;

Dialogy EU o lidských právech

44. konstatuje, že v roce 2024 bylo uspořádáno 35 dialogů a konzultací v oblasti lidských práv; domnívá se, že tyto dialogy jsou i nadále důležitým nástrojem pro prosazování lidských práv a demokracie, lituje však, že jsou často vnímány jako samostatný nástroj spíše než klíčový prvek trvalého úsilí o podporu lidských práv ve vztazích se zeměmi a regiony mimo EU; vyzývá k většímu a smysluplnému zapojení občanské společnosti do těchto dialogů; zdůrazňuje, že skutečným organizacím občanské společnosti nesmí být v účasti na dialozích o lidských právech bráněno a že do každého z nich musí být zapojeny bez jakýchkoli omezení; domnívá se, že existuje prostor pro systematictější posilování úlohy Parlamentu v procesu těchto dialogů; opakuje, že je třeba upozorňovat na jednotlivé případy, zejména na ty, na které poukázal Parlament ve svých usneseních, a zajistit odpovídající následná opatření; bere na vědomí skutečnost, že několik dialogů o lidských právech se stále nekoná v ústředí EU;

Sankční nástroje EU, včetně globálního režimu sankcí EU v oblasti lidských práv (Magnistkého zákon)

45. znovu opakuje, že podporuje větší využívání globálního režimu sankcí EU v oblasti lidských práv – spolu s dalšími *ad hoc* sankčními rámci – jako klíčový politický nástroj EU na podporu právního státu, demokracie a lidských práv, který doplňuje jiné soudní nástroje; vyzývá EU a její členské státy, aby rozšířily působnost globálního režimu sankcí EU v oblasti lidských práv (Magnistkého zákon EU) a zahrnuly do něj korupční jednání, jak již Parlament několikrát požadoval, jakož i systematicky sestavované seznamy pachatelů nadnárodních represí, včetně těch, kteří se zaměřují na komunity žijící v diaspoře; připomíná však, že současný systém rozhodování o aktivaci těchto nástrojů vykazuje omezení a je pomalý, a upozorňuje na mezery v mechanismech prosazování, které umožňují jejich obcházení; opakuje svůj požadavek, aby bylo pro přijímání rozhodnutí o globálním režimu sankcí EU v oblasti lidských práv zavedeno hlasování kvalifikovanou většinou; žádá, aby byly sankce vymáhány rovným a zásadovým způsobem a v plném rozsahu a aby bylo potíráno jejich obcházení;

Podpora EU pro obránce lidských práv

46. vítá skutečnost, že v roce 2024 podpořil mechanismus pro obránce lidských práv, financovaný z programu Globální Evropa pro lidská práva a demokracii v rámci Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa, 10 050 obránců lidských

práv považovaných za vysoce ohrožené, z nichž 51 % tvořily ženy, a ve stejném období poskytl podporu více než 700 ohroženým novinářům v 60 zemích;

47. vyjadřuje politování nad tím, že některé mechanismy na ochranu obránců lidských práv, např. ProtectDefenders, nemají dostatečné zdroje, aby mohly vyhovět potřebám, a vyzývá EU a členské státy, aby posílily rozpočtovou podporu a zajistily flexibilní, dostupné a dlouhodobé financování, které obráncům lidských práv umožní pokračovat v jejich životně důležité práci v kontextu narůstajících represí;
48. vyzdvihuje zásadní úlohu delegací EU a zastoupení členských států, pokud jde o sledování soudních řízení, provádění návštěv ve vazbě a podporu rodin a právníků pronásledovaných obránců lidských práv;
49. vítá aktualizaci příručky o vízovém kodexu EU z roku 2024, jejímž cílem je vyjasnit členským státům možnosti flexibilního řešení případů obránců lidských práv, aby se urychlilo vyřizování žádostí o krátkodobá víza v případě obránců lidských práv, kteří jsou v ohrožení;
50. vyzdvihuje cennou úlohu společenství laureátů Sacharovovy ceny, které – mimo jiné prostřednictvím Sacharovova stipendijního programu – přispívá k lepšímu pochopení fenoménu represí proti obráncům lidských práv, jeho různých důsledků a možných způsobů řešení, a to i na nadnárodní úrovni; žádá, aby bylo společenství laureátů Sacharovovy ceny dále posíleno jakožto platforma pro přímé zkušenosti s monitorováním porušování práva, zvyšováním povědomí a mobilizací mezinárodních sítí;

Opatření EU na multilaterální úrovni na podporu celosvětového řádu založeného na pravidlech

51. vítá úsilí EU při předkládání nebo podpoře rezolucí v Radě OSN pro lidská práva a Valném shromáždění OSN; je znepokojen tím, že nedávná rozhodnutí nečlenských zemí EU omezit financování Rady pro lidská práva a systému OSN jako celku již mají hmatatelný dopad na jejich schopnost plnit své poslání;
52. vítá skutečnost, že Rada Evropy je předním aktérem podílejícím se na řešení obav a prosazování stanovení celosvětových norem a standardů v několika oblastech souvisejících s lidskými právy, k nimž patří genderově podmíněné násilí, akademická svoboda, ochrana právníků a novinářů, umělá inteligence a lidská práva;
53. je hluboce znepokojen tím, že Mezinárodní trestní soud, jeho úředníci a spolupracující partneři čelí hrozbám nebo útokům; potvrzuje svou pevnou podporu Mezinárodnímu soudnímu dvoru

a Mezinárodnímu trestnímu soudu jakožto klíčovým, nezávislým a nestranným justičním orgánům; vítá, že EU nadále finančně podporuje Mezinárodní trestní soud v době, která je pro mezinárodní spravedlnost obzvláště náročná; vyjadřuje hluboké politování nad tím, že se stále nedaří aktivovat blokovací nařízení EU, které by chránilo Mezinárodní trestní soud před extraterritoriálními účinky sankcí;

Přístup Tým Evropa a podpora demokracie

54. uznává hodnotu spočívající ve sjednocení přístupů k ochraně a prosazování lidských práv ve všech institucích a orgánech EU a zastoupeních členských států zapojených do vnější činnosti, především na velvyslanectvích členských států a v delegacích EU v zemích mimo EU, ale také ve využití plného potenciálu Parlamentu; zdůrazňuje, že flexibilní a koordinované přístupy by měly zůstat inkluzivní, aby mohl plně fungovat institucionální systém brzd a protivah EU; zdůrazňuje, že Parlament hraje významnou úlohu při prosazování hodnot a lidských práv EU, například prostřednictvím parlamentní diplomacie, meziparlamentních dialogů a usnesení, prosazováním mediace a podporou kultury dialogu a kompromisu, zejména mezi mladými politickými vůdci, a posilováním postavení poslankyň, obránců lidských práv a zástupců občanské společnosti a nezávislých sdělovacích prostředků; znovu vyzývá Komisi, aby pokračovala ve své činnosti v těchto oblastech a rozšířila ji tím, že zvýší podporu unijních institucí; bere na vědomí probíhající práci iniciativy Tým Evropa pro demokracii v několika zemích; domnívá se, že intenzivnější spolupráce mezi skupinou pro podporu demokracie a koordinaci voleb Parlamentu, příslušnými generálními ředitelstvími Komise a ESVČ by významně přispěla k činnostem na podporu demokracie v zemích mimo EU;

Doporučení

55. vyzývá EU, aby využila nástroje, které má k dispozici, na boj proti narůstajícímu ohrožení multilateralismu, a zajistila tak, že práce mezinárodních institucí bude i nadále respektována; vyzývá EU a její členské státy, aby posílily podporu činnosti OSN a všech jejích agentur, a to jak politicky, tak finančně, mimo jiné při uskutečňování její reformy, s cílem zajistit, aby OSN plnila svůj účel, a aby se vymezily proti vlivu autoritářských a totalitních režimů a zajistily pokračování multilateralismu jako základu globálního řízení; vyzývá EU, aby rozšířila své vlastní nabídky podpory a financování, aby vyvážila politicky motivovaný tlak a chránila nezávislé procesy; opakuje, že je zapotřebí, aby EU a její členské státy vystupovaly jednotně na mnohostranných fórech; vyzývá delegace EU, aby hrály významnější úlohu na mnohostranných fórech, k čemuž by měly mít k dispozici odpovídající zdroje;

56. vyzývá k tomu, aby byla práce zvláštního zástupce EU podpořena více zdroji a lepší koordinací s delegacemi na celém světě, přičemž zdůrazňuje, že omezená transparentnost a viditelnost – například absence veřejných zpráv o návštěvách v jednotlivých zemích, pracovního programu a priorit nebo neexistence specializované internetové stránky – může bránit veřejné kontrole a odpovědnosti; vyjadřuje hluboké politování nad tím, že navzdory neustálým výzvám je Parlament z volby zvláštního zástupce EU vyloučen, a vyzývá k přehodnocení tohoto postupu;
57. vyzývá Komisi, aby zajistila včasné jmenování zvláštního vyslance pro podporu svobody náboženského vyznání nebo přesvědčení; zdůrazňuje, že je důležité zajistit zvláštnímu vyslanci odpovídající kontinuitu, zdroje a viditelnost, aby mohl svobodu náboženského vyznání nebo přesvědčení na celém světě účinně prosazovat; zdůrazňuje, že pravidelné podávání zpráv Evropskému parlamentu by dále posílilo transparentnost a spolupráci v této oblasti;
58. vyzývá k tomu, aby zákony o odpadlictvích a rouhání byly zrušeny; vyzývá EU a její členské státy, aby zintenzivnily úsilí o ochranu svobody myšlení, svědomí a náboženského vyznání nebo přesvědčení, nadnášely tuto otázku na fórech OSN a konsolidovaly zprávy delegací EU o této problematice; vyzývá vysokou představitelku Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, místopředsedkyni Komise, ESVČ a Komisi, aby se případem pronásledování národnostních menšin systematicky zabývaly v politických a lidskoprávních dialozích a zajistily plné dodržování svobody myšlení, svědomí, náboženského vyznání nebo přesvědčení; vyzývá Radu, aby využila globální režim sankcí EU v oblasti lidských práv proti osobám a subjektům odpovědným za závažné porušování svobody náboženského vyznání nebo přesvědčení; požaduje, aby ESVČ určila země, na které se opatření EU v oblasti svobody náboženského vyznání nebo přesvědčení mají zaměřit prioritně a aby každoročně podávala Parlamentu zprávu o pokroku;
59. naléhavě vyzývá všechny členské státy EU, aby se jako smluvní strany Charty OSN, Římského statutu a Evropské úmluvy o lidských právech plně řídily rozhodnutími příslušných mezinárodních soudů, včetně ESLP; žádá EU, aby naléhavě vyzvala země mimo EU, včetně svých hlavních partnerů a kandidátských a potenciálních kandidátských zemí, aby se staly smluvními stranami Římského statutu; vyzývá EU a její členské státy, aby pokračovaly v podpoře Mezinárodního trestního soudu a zintenzivnily ji, a to prostřednictvím nezbytných prostředků včetně zdrojů a politické podpory; naléhavě vyzývá všechny členské státy, aby dodržovaly a prosazovaly opatření a rozhodnutí všech orgánů Mezinárodního trestního soudu, a to i prostřednictvím výkonu zatýkacích rozkazů Mezinárodního trestního soudu; žádá o ochranu Mezinárodního trestního soudu, jeho úředníků a těch, kteří s ním spolupracují, před hrozbami a útoky a v tomto smyslu znovu vyzývá Komisi, aby

urychleně aktivovala blokovací nařízení, a ochránila tak Mezinárodní trestní soud před důsledky sankcí a umožnila jeho další nezávislé fungování; vyzývá členské státy, aby v boji proti beztrestnosti uplatňovaly univerzální jurisdikci;

60. vyzývá Komisi a ESVČ, aby přijaly nový akční plán pro rovnost žen a mužů na období po roce -2027, který se bude zabývat potřebou dodatečné podpory genderové rovnosti a práv žen a který bude konkrétně řešit genderově podmíněné násilí a potřebu přístupu k humanitární pomoci zohledňujícího genderové aspekty;
61. vyzývá EU a její členské státy, aby navrhly začlenění „genderového apartheidu“ jako trestného činu proti lidskosti s cílem pohnat osoby odpovědné za tento trestný čin k odpovědnosti; vyzývá k silné podpoře definice genderového apartheidu, jak ji navrhla pracovní skupina OSN pro diskriminaci žen a dívek;
62. vyzývá k trvalé ochraně civilistů během ozbrojených konfliktů a k případnému vytvoření humanitárních koridorů s cílem umožnit civilistům únik z konfliktu, a důrazně odsuzuje veškeré útoky proti civilistům; vyzývá k účinnější ochraně novinářů a obránců lidských práv během ozbrojených konfliktů, neboť jsou terčem útoků zejména kvůli své práci při dokumentování porušování lidských práv; zdůrazňuje, že matky a děti jsou vystaveny zvýšenému riziku hladovění a podvýživy;
63. vyzývá k tomu, aby byla při navrhování bezpečné a přístupné infrastruktury během procesů obnovy po ozbrojených konfliktech nebo přírodních katastrofách zohledněna účast žen a mužů se zdravotním postižením;
64. vyzývá Komisi a ESVČ, aby v Akčním plánu EU pro lidská práva a demokracii na období po roce 2027 stanovily jasné ukazatele a harmonogramy pro měření úspěchu, posílily soudržnost mezi vnitřní a vnější činností EU a lépe specifikovaly vazby mezi prioritami uvedenými v akčním plánu a užšími referenčními kritérii;
65. vyzývá Komisi a ESVČ, aby při vytváření a provádění své vnější politiky v oblasti lidských práv více zapojovaly občanskou společnost a lépe zohledňovaly výsledky konzultací, včetně konzultací s místními aktéry, které jsou nejbližší úrovni provádění;
66. požaduje, aby byl v budoucím VFR jasně vyčleněn rozpočet na lidská práva, demokracii a právní stát a aby obsahoval jasné cíle v oblasti genderové rovnosti a odpovídající finanční podporu rozvoje demokratických struktur a rozvoje svobodných sdělovacích prostředků, a to i v sousedních zemích; zdůrazňuje, že rozpočet EU je třeba zachovat i pro vnější činnost, neboť představuje důležitou páku k dosažení širšího dodržování lidských práv a demokratických norem ze strany partnerských zemí; vyzývá proto k zavedení vymahatelných a spolehlivých doložek v oblasti lidských práv a demokracie do

nového nástroje Globální Evropa pro financování partnerských zemí mimo EU; vyzývá k vytvoření operačního rámce podmíněnosti, který by se vztahoval mimo jiné na makrofinanční pomoc, obchodní preference a zjednodušení vízového režimu, s jasnými kritérii a vymahatelnými právními mechanismy s cílem zajistit dodržování předpisů, včetně doložek o pozastavení v případě přetrvávajícího porušování;

67. trvá na tom, že země mimo EU, které dostávají podporu EU v oblasti lidských práv, právního státu nebo rozvoje občanské společnosti, musí v souladu s Pařížskými zásadami zřídit nezávislé vnitrostátní instituce pro lidská práva, jako jsou úřady ombudsmana; zdůrazňuje, že přítomnost těchto institucí by měla být předpokladem způsobilosti k financování;
68. vyzývá své institucionální partnery v EU, aby se snažili hledat nové možnosti, jak zlepšit rozhodování, včetně hlasování kvalifikovanou většinou, a aby v případě použití flexibilnějších přístupů, jako je například přístup Tým Evropa, zajistili dostatečnou ochranu lidských práv;
69. vyzývá k posílení dialogů o lidských právech prostřednictvím jasných referenčních hodnot a výsledků, aby bylo možné jasně vymezit a vyhodnotit pokrok během každého kola dialogů; vyzývá k systematickému a smysluplnému zapojení subjektů občanské společnosti do dialogů o lidských právech a návazných opatření;
70. vyzývá ke zvýšení viditelnosti těchto dialogů a jejich výsledků, včetně zveřejňování společného tiskového prohlášení, a k tomu, aby tyto dialogy byly zaměřeny na výsledky nebo založeny na jasných referenčních hodnotách umožňujících účinné monitorování, a to i prostřednictvím předběžných a následných konzultací se skutečnými organizacemi občanské společnosti;
71. vyzývá k posílení spolupráce s Parlamentem při procesu projednávání, který dialogům předchází; dále zdůrazňuje, že je třeba, aby EU nadále vyvíjela tlak na to, aby se dialogy konaly v sídle EU; domnívá se, že občanská společnost a vnitrostátní instituce pro lidská práva by měly mít zvláštní úlohu při sledování pokroku v provádění těchto cílů;
72. vyzývá EU, aby usilovala o vytvoření evropských i mezinárodních nástrojů, které zaručí přístup ke spravedlnosti a účinnou právní ochranu pro lidi postižené porušováním lidských práv ze strany podniků; vyzývá k účinnému a důkladnému provádění stávajících pravidel EU pro odpovědné jednání podniků v oblasti lidských, pracovních a environmentálních práv, jako jsou právní předpisy EU týkající se náležité péče; zdůrazňuje, že je třeba vytvořit politiky a mechanismy EU, které by dokázaly účinně sladit požadavky udržitelné transformace s respektem k životnímu prostředí místních komunit;

vyzývá EU, aby ve své zahraniční politice podporovala a chránila místní komunity a práva původních obyvatel;

73. vyzývá EU, aby se pevně zavázala k provádění Pařížské dohody a posílila mezinárodní spolupráci v oblasti klimatu; zdůrazňuje, že je důležité řešit dopady změny klimatu na mír a bezpečnost na nejvyšší úrovni;
74. vyzývá EU, aby vyhodnotila účinnost souboru nástrojů k řešení dezinformačních kampaní proti EU, zejména v zemích, které dostávají významnou humanitární a rozvojovou pomoc EU, a v kandidátských zemích na členství v EU; naléhavě vyzývá EU, aby podporovala důvěryhodné sdělovací prostředky a informační kanály, které prosazují odpovědnost úřadů a podporují přechod k demokracii, a to s důrazem na potřebu dodržovat zásady pluralismu, transparentnosti a nezávislosti;
75. vítá směrnici, jejímž cílem je chránit novináře a obránce lidských práv před zneužívajícími právními kroky a strategickými soudními řízeními proti účasti veřejnosti; vybízí zákonodárce v zemích mimo EU, aby v rámci širšího úsilí o prosazování a ochranu svobody a plurality sdělovacích prostředků vypracovali právní předpisy se stejným cílem; požaduje, aby byla při monitorování dodržování mezinárodních dohod ze strany EU věnována pozornost útokům na svobodu sdělovacích prostředků, jakož i přetrvávajícímu a systematickému podkopávání práva na informace;
76. zdůrazňuje, že je důležité bojovat proti genderovým dezinformacím a šikaně na internetu namířené proti ženám působícím v politice, žurnalistice a občanské společnosti, jejichž cílem je umlčet dissent, oslabit demokratickou účast a šířit protiunijní narativy; zdůrazňuje, že tento nástroj by měl zahrnovat závazné povinnosti týkající se prevence, zmírňování a nápravy genderově specifických dopadů na lidská práva; vyzývá k přiměřeným a účinným protiopatřením a lepším monitorovacím nástrojům s cílem předcházet těmto jevům, odhalovat je a reagovat na ně a zároveň chránit základní práva a svobodu projevu; vyzývá k přijetí specializovaných podpůrných a ochranných opatření k zajištění bezpečnosti novinářek, aktivistek a političek online a offline;
77. vyzývá k podpoře akademické svobody jako klíčové složky otevřených a demokratických společností;
78. vyzývá Komisi a členské státy, aby uznaly nadnárodní represi jako specifickou hrozbu pro lidská práva, zavedly systémy pro její sledování, dokumentování a řešení, poskytovaly školení a zdroje pro donucovací orgány a zajistily, aby se pachatelé, včetně úředníků a zástupců zemí mimo EU a místních pomahačů, za své činy zodpovídaly; zdůrazňuje, že reakce EU by měly tyto trendy začlenit do pokynů v oblasti lidských práv a mezinárodní spolupráce;

79. vyzývá EU a její členské státy, aby i nadále podporovaly obránce lidských práv a svou podporu posílily a aby přijaly odpovídající regulační záruky v EU s cílem bojovat proti nadnárodním represím;
80. připomíná, že vedoucí úloha EU v oblasti umělé inteligence a digitální diplomacie má zásadní význam pro prosazování modelů, které zajišťují vysoké standardy v oblasti lidských práv, jakož i pro její relevanci a odolnost; vyzývá v tomto ohledu EU, aby posílila svou diplomacii v digitální oblasti a v oblasti umělé inteligence, prosazovala nařízení o digitálních službách⁹ a zajistila, aby technologické společnosti a platformy sociálních médií dodržovaly závazky v oblasti lidských práv a řešily nadnárodní represe, včetně represí vůči obráncům lidských práv; vyzývá EU a její členské státy, aby zajistily, že subjekty, které umožňují digitální nadnárodní represe, zejména v technologickém odvětví, budou pohnány k odpovědnosti;
81. připomíná význam volebních pozorovatelských misí EU pro nezávislé a nestranné hodnocení volebních procesů, které monitorují, vzhledem k rostoucímu vměšování některých států do voleb v jiných zemích prostřednictvím hybridních taktik, včetně umělé inteligence; vyzývá ESVČ a Komisi, aby analyzovaly iniciativy zaměřené na řešení výzev spojených s umělou inteligencí ve volebních procesech a informovaly o nich Parlament; vyzývá k ochraně mezinárodních volebních pozorovatelů; žádá, aby bylo následně sledováno přijímání a provádění doporučení volebních pozorovatelských misí EU v zemích mimo EU a aby se uplatňování těchto doporučení stalo zásadní součástí celkového rámce vztahů mezi EU a dotčenou zemí mimo EU; poukazuje na příspěvek Parlamentu k těmto misím, které jsou základním rozměrem jeho vnější činnosti, a na skutečnost, že se podílí na rozvoji a zdokonalování jejich metodiky; konstatuje, že stále častěji dochází k tomu, že země odmítají pozvat EU, aby sledovala jejich volby, a vyzývá ESVČ, aby tuto situaci řešila; vítá práci Evropské nadace pro demokracii a připomíná, že je třeba nadále posilovat její činnost a zdroje; vyzývá k další finanční podpoře EU na organizaci volebních misí;
82. vyzývá k posílení úsilí o zajištění veřejné účasti menšin a zvýšení zastoupení žen a mladých lidí ve volebních procesech;
83. znovu odsuzuje všechny formy rasismu, nesnášenlivosti, antisemitismu, islamofobie, pronásledování křesťanů, xenofobie a diskriminace na základě rasy, etnického původu, národnosti, společenské třídy, zdravotního postižení, kasty, náboženského vyznání, přesvědčení, věku, sexuální orientace nebo genderové

⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách) (Úř. věst. L 277, 27.10.2022, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj>).

identity; vyzývá k vytvoření nebo rozšíření mechanismů pro oznamování diskriminačního chování a přístupu k účinným opravným prostředkům, což napomůže k ukončení beztrestnosti těch, kteří se takových činů dopouštějí;

84. vyjadřuje politování nad tím, že ačkoli křesťanství zůstává v současné době nejpronásledovanějším náboženstvím na světě, kdy je dotčeno více než 380 milionů osob, nebyla zavedena funkce evropského koordinátora odpovědného za boj proti křesťanofobii, přestože koordinátor pro boj proti islamofobii jmenován byl;
85. opakuje svou výzvu Radě, aby přijala ambiciózní mandát EU k co nejrychlejšímu zapojení do probíhajících jednání o právně závazném nástroji OSN pro odpovědnost podniků za porušování lidských práv; vyzývá EU, aby zajistila sladění právních předpisů EU a členských států s mezinárodními normami v oblasti lidských práv a posílila spolupráci s ostatními regiony a celosvětovými organizacemi;
86. vyzývá k systematickému provádění předběžných i následných posouzení stavu lidských práv a k tomu, aby byly do dohod mezi EU a zeměmi mimo EU začleněny spolehlivé vymahatelné doložky o lidských právech, jež by byly podpořeny jasným souborem kritérií a postupů, které by se uplatnily v případě porušování lidských práv; vyzývá Komisi a ESVČ, aby zajistily aktivní monitorování a účinné prosazování doložek o lidských právech ve stávajících mezinárodních dohodách, mimo jiné prostřednictvím jejich pozastavení, a zlepšily komunikaci s Parlamentem o úvahách a rozhodnutích týkajících se tohoto prosazování; opakuje, že v případě přetrvávajícího porušování doložek o lidských právech ze strany partnerských zemí, mimo jiné doložek ve schématu GSP+, by EU měla rychle a rozhodně reagovat, mj. pozastavením platnosti příslušných dohod, pokud se jiné možnosti ukáží jako neúčinné;
87. vyzývá ke zřízení portálu pro vyřizování stížností v rámci obchodních a finančních nástrojů EU, například prostřednictvím jednotného kontaktního místa v rámci Komise, které by umožňovalo podávání stížností na nedodržování doložek o lidských právech; zdůrazňuje, že tento portál by měl být přístupný, vstřícný k občanům, transparentní a otevřený pro občany zemí mimo EU;
88. vybízí k pečlivému monitorování a posouzení schopnosti delegací EU s cílem zajistit, aby všechny měly určené kontaktní místo pro případy porušování lidských práv a dostatečné zdroje na účinnou a včasnou reakci; doporučuje rovněž, aby byli zaměstnanci delegací EU pravidelně školeni o stávajících pokynech EU týkajících se konkrétních otázek lidských práv; požaduje, aby se velvyslanectví členských států hlasitěji zapojila do obhajoby a prosazování lidských práv v zemích mimo EU a aktivně přitom podporovala úlohu delegací EU;

89. zdůrazňuje, že v mnoha regionech světa jsou mikropodniky a malé a střední podniky často hybnou silou místních ekonomik a že v jejich čele stojí čím dál více žen; zdůrazňuje, že mikropodniky a malé a střední podniky představují 90 % podniků, 60 až 70 % pracovních míst a 50 % hrubého domácího produktu na celém světě; zdůrazňuje význam mikropodniků a malých a středních podniků, pokud jde o jejich příspěvek k Agendě 2030 a dosahování cílů udržitelného rozvoje, zejména cílů v oblasti vymýcení chudoby a důstojných pracovních podmínek pro všechny;
90. znovu vyzývá ke kladení důrazu na boj proti korupci, která je faktorem umožňujícím útoky na lidská práva a demokracii; vyzývá Radu, aby konečně přijala režim protikorupčních sankcí, který je dlouhodobou prioritou Parlamentu;
91. apeluje na EU, aby zintenzivnila diplomatické kontakty se zeměmi, které nadále uplatňují trest smrti, což je neslučitelné s právem na život a zákazem mučení, podporovala dialog a spolupráci v otázkách lidských práv a poskytovala podporu při rozvoji reforem soudnictví, které by mohly ke zrušení trestu smrti vést;
92. vyzývá EU, aby upravila oblast působnosti nařízení proti mučení¹⁰ tak, aby odrážela změny na mezinárodním trhu s bezpečnostním vybavením, změny v používání a zneužívání donucovacích prostředků, jakož i nové výzvy, zejména mučení mimo vazbu a špatné zacházení při potlačování pokojných protestů; vyzývá EU, aby prosazovala dodržování Ženevské úmluvy o zacházení s válečnými zajatci;
93. vyzývá k posílení iniciativ EU v boji proti obchodování s lidmi se zaměřením na včasnou identifikaci, ochranu zaměřenou na oběti (včetně dětí) a finanční narušení sítí;
94. zdůrazňuje, že k plnému využití potenciálu pokynů EU týkajících se obránců lidských práv je zapotřebí důkladné provádění, jakož i komplexní revize, která by se zabývala rostoucí úrovní sofistikovanosti pronásledování a šikany obránců lidských práv, včetně digitálních hrozeb a nadnárodních represí;
95. vyzývá k širšímu využívání globálního režimu sankcí EU v oblasti lidských práv k postihování osob, které pronásledují nebo šikanují obránce lidských práv, včetně obránců životního prostředí a pozemkových práv;

¹⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/125 ze dne 16. ledna 2019 o obchodování s některým zbožím, které by mohlo být použito pro trest smrti, mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání (Úř. věst. L 30, 31.1.2019, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/125/oj>).

o

o o

96. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, vysoké představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, místopředsedkyni Komise, zvláštní zástupkyni Evropské unie pro lidská práva, vládám a parlamentům členských států, Radě bezpečnosti OSN, generálnímu tajemníkovi OSN, předsedkyni 80. zasedání Valného shromáždění OSN, předsedovi Rady OSN pro lidská práva, vysokému komisaři OSN pro lidská práva a vedoucím delegací Evropské unie.